

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 7CoP/100/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7614214792
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 09. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Frederika Zozuláková
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2020:7614214792.4

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Frederiky Zozulákovvej a členov senátu JUDr. Jozefa Maruščáka a JUDr. Jany Dudíkovej vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti I. H., nar. X.X.XXXX a Š. H., nar. XX.X.XXXX, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce a sociálnych vecí a rodiny Spišská Nová Ves, deti rodičov matky L. H., rod. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom v T. V. L. na B. XXXX/XX, zastúpenej JUDr. Ivetou Fabianovou, advokátkou so sídlom v Spišskej Novej Vsi na Štefánikovom nám. 5 a otca Š. H., nar. XX.X.XXXX, bytom v T. V. L. na B. XXXX/XX, zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Daša Bajanová so sídlom v Spišskej Novej Vsi na Starosaskej 3, v konaní o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvoде o odvolaní otca proti uzneseniu Okresného súdu Spišská Nová Ves zo dňa 13.2.2020 č.k. 15P/215/2014 - 380 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e uznesenie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie napadnutým uznesením takto rozhodol:

I. Súd priznáva štátu nárok na náhradu trov konania vo výške 524,56 eur.

II. L. H., rod. Q., nar. XX.XX.XXXX, je povinná nahradiť štátu na účet Okresného súdu Spišská Nová Ves trovy konania vo výške 262,28 eur a to do troch dní od právoplatnosti tohto uznesenia.

III. L. H., nar. XX.X.XXXX, je povinný nahradiť štátu na účet Okresného súdu Spišská Nová Ves trovy konania vo výške 262,28 eur a to do troch dní od právoplatnosti tohto uznesenia.

2. V odôvodnení uviedol, že rozsudkom sp. zn. 15P/215/2014 - 371 zo dňa 3.9.2018, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 7.9.2018, schválil rodičovskú dohodu o úprave rodičovských práv a povinností k maloletým deťom H.. V zmysle uznesenia sp. zn. 15P/215/2014-128 zo dňa 17.6.2015, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 14.7.2015, bolo o odmene a náhradách hotových výdavkov súdnej znalkyne PhDr. H. Q. za podaný znalecký posudok X/XXXX rozhodnuté tak, že jej bola priznaná odmena a náhrada hotových výdavkov spolu v sume 524,56 eur, pričom tie jej boli poukázané preddavkovo z finančných prostriedkov štátu - Okresného súdu Spišská Nová Ves. Konajúci súd má za to, že vzhľadom na rozhodnutie vo veci samej, ktorým schválil rodičovskú dohodu, bolo rozhodnuté v prospech oboch strán, čím nie je možné určiť pomer úspešnosti v prospech jednej zo strán. Pri rozhodovaní prihliadol aj na skutočnosť, že potreba vykonať znalecké dokazovanie vo veci vznikla z nezhody rodičov o úprave práv a povinností k maloletým, vzhľadom k narušenej komunikácii medzi nimi a tiež vzhľadom na vek maloletých detí. Súd preto rozhodol tak, že každá zo strán je povinná nahradiť vzniknuté trovy štátu spoločne, matka aj otec vo výške jednej polovice.

3. Proti tomuto uzneseniu proti výrokom I. a III. podal v zákonnej lehote odvolanie otec a navrhol, aby odvolací súd zmenil napadnuté výroky o priznaní trov štátu tak, že trovy štátu vo vzťahu k nemu

nepriznáva. Poukázal na to, že rodičovskú dohodu sa podarilo dohodnúť až po niekoľko rokov trvajúcim súdnom spore. Matka najprv mala záujem, aby boli deti zverené do jej osobnej starostlivosti, pričom takto aj rozhodol súd prvej inštancie dňa 9.12.2015. Voči výroku o úprave rodičovských práv a povinností na čas po rozvoze podal odvolanie. V priebehu odvolacieho konania dokonca matka bez jeho súhlasu umiestnila maloletého L. do základnej školy pre autistické deti v K., ktorú musel maloletý navštevovať až do ukončenia súdneho sporu č.k. 16P/301/2016-97, t.j. do doby, pokiaľ súd nerozhodol o udelení súhlasu namiesto matky, aby podal prihlášku na plnenie povinnej školskej dochádzky v pôvodnej základnej škole v Spišskej Novej Vsi. Týmto maloletému spôsobila zbytočne traumy. Následne matka od augusta 2017 zverila deti do jeho starostlivosti, kde sú doposiaľ. Je toho názoru, že takú dlhú dobu konania zavinila len matka maloletých detí. Spôsobila to, že bolo nevyhnutné v rámci súdneho konania vykonať znalecké dokazovanie a výsledok sporu bol taký, že deti boli dlhodobo pred rozhodnutím súdu v jeho starostlivosti. On je ten, kto sa o ne staral a stará, od začiatku rozvodového konania presviedčal súd a psychologičky, ktoré vypracovávali znalecký posudok i odborné posudky, že matka nie je schopná zabezpečiť starostlivosť o deti. Zdôraznil, že matka okrem výživného neprispieva na deti žiadnou inou finančnou čiastkou, ani materiálne, pracuje pritom v zahraničí, v súčasnosti vo Švajčiarsku, kde má príjem minimálne 3.500 eur mesačne. Podľa neho vo vzťahu k nemu sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré súd nemusí priznať žiaden nárok štátu, t.j. nárok na náhradu trov konania.

4. Matka sa k odvolaniu otca nevyjadrila.

5. Výrok uznesenia o uložení povinnosti matke nahradiť štátu trovy konania vo výške 262,28 eur na účet Okresného súdu Spišská Nová Ves do troch dní od právoplatnosti uznesenia nebol odvolaním napadnutý, nadobudol právoplatnosť, preto nebol predmetom preskúmania v odvolacom konaní.

6. Podľa § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

7. Podľa § 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

8. Podľa článku 3 ods. 1 Základných princípov CMP, ak sa právna vec nedá prejednať a rozhodnúť na základe výslovného ustanovenia tohto zákona, právna vec sa posúdi podľa toho ustanovenia tohto alebo iného zákona, ktoré upravuje právnu vec čo do obsahu a účelu, najbližšiu posudzovanej právnej veci.

9. Podľa § 49 ods. 1 CMP účastník platí trovy konania, ktoré vznikajú jemu a jeho zástupcovi, ak nejde o trovy konania, ktoré platí štát. Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia súd môže uložiť účastníkovi, u ktorého nie sú podmienky na oslobodenie od súdnych poplatkov, aby zložil preddavok na trovy dôkazu, ktorý navrhol alebo ktorý nariadil súd o skutočnostiach ním uvedených alebo v jeho záujme. Podľa ods. 3 citovaného ustanovenia, spoločné trovy platia účastníci podľa pomeru účasti na veci a na konaní.

10. Podľa § 55 CMP súd môže náhradu trov konania priznať aj vtedy, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé.

11. Podľa § 57 CMP o povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh.

12. Podľa § 58 CMP o nároku na náhradu a o výške trov konania rozhodne súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

13. Odvolací súd preskúmal uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad vyplývajúcich z § 65 a § 66 CMP bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario a dospel k záveru, že odvolanie otca nie je dôvodné.

14. Vychádzajúc z koncepcie CMP je zrejmé, že úmyslom zákonodarcu bolo v mimosporových konaniach upraviť tie inštitúty, ktoré vykazujú určité odlišnosti v porovnaní so sporovým konaním, a v ktorých je aplikácia CSP vylúčená. Znamená to, že CMP obsahuje ustanovenia, ktoré sa odchyľujú od všeobecnej právnej úpravy CSP, pričom sa jedná aj o úpravu náhrady trov v mimosporových konaniach. V mimosporových konaniach platí vyšetrovacía zásada vyplývajúca z § 35 a § 36 CMP (povinnosť súdu

zistiť skutočný stav veci a vykonať aj iné dôkazy ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci), preto CMP v ust. § 57 počíta s eventuálnou možnosťou vzniku trov konania štátu, ktoré vzniknú v súvislosti s dokazovaním, o ktorých povinnosti nahradiť ich štátu súd rozhoduje z úradnej povinnosti na rozdiel od nároku účastníkov na náhradu trov konania, kedy zásadne rozhoduje len na návrh. Nakoľko CMP neobsahuje žiadne ďalšie ustanovenia o rozhodovaní súdu o náhrade trov konania štátu na rozdiel od predchádzajúcej úpravy vyplývajúcej z O.s.p. (§ 148), je potrebné v súlade s citovaným článkom 3 ods. 1 Základných princípov CMP i na náhradu trov štátu, ktoré platil v konaní, aplikovať ostatné ustanovenia CMP upravujúce trovy konania, ktoré sú čo do obsahu a účelu najbližšie posudzovanej právnej veci. Štát nemá právo na náhradu trov, ktoré platil len v prípade, ak zákon výslovne ustanovuje, že trovy dôkazov platí štát (napr. § 251 ods. 1 CMP) alebo tak rozhodne súd na základe zistenia, že účastník alebo účastníci spĺňajú podmienky na oslobodenie od súdnych poplatkov (primerane § 49 ods. 2 CMP). Vzhľadom na charakter mimosporových konaní, kde nie je možné hovoriť o úspechu alebo neúspechu niektorého z účastníkov konania, je potrebné trovy dokazovania, ktoré platil štát považovať za spoločné trovy účastníkov konania, ktoré majú platiť podľa pomeru účastníctva na veci a na konaní (§ 49 ods. 3 CMP), ktorý pomer v konaní starostlivosti súdu o maloleté dieťa je medzi rodičmi rovnaký, teda v pomere jednej polovice.

15. Otec v odvolaní poukazuje predovšetkým na dĺžku súdneho konania podľa neho zavinenú len matkou, ktorá najprv žiadala zveriť maloleté deti do jej osobnej starostlivosti, od roku 2017 sa však o ne nezaujíma. Má za to, že matka spôsobila aj to, že v konaní bolo nevyhnutné vykonať znalecké dokazovanie. Zároveň poukazuje na dôvody hodné osobitného zreteľa na jeho strane, pre ktoré súd nemusí priznať štátu nárok na náhradu trov konania. V tejto súvislosti odvolací súd opätovne zdôrazňuje, že CMP obsahuje ustanovenia, ktoré sa odchyľujú od všeobecnej právnej úpravy CSP, pričom sa jedná aj o úpravu náhrady trov v mimosporových konaniach. Nesprávny je preto názor otca, ktorý v odvolaní poukazuje na dôvody hodné osobitného zreteľa, pretože otec zjavne vychádza z ust. § 257 CSP, podľa ktorého „výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa“. Odvolací súd dáva do pozornosti, že obdobou § 257 CSP z hľadiska využitia jeho výnimočnosti predstavuje § 55 CMP, ktorý predstavuje tzv. materiálny korektív, ktorý môže súd použiť aj v prípade náhrady trov štátu, a teda posúdiť vzhľadom na okolnosti prípadu, či je spravodlivé, aby trovy dokazovania, ktoré platil štát, nahradili všetci účastníci alebo len niektorý z nich. Pri hodnotení kritéria, že je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé, by nemal súd ako jediné kritérium zohľadňovať osobné a majetkové pomery účastníkov, relevantné by mali byť okolnosti prejednávanej veci, na ktoré otec zjavne poukazuje v podanom odvolaní. Odvolací súd preskúmal napadnuté uznesenie ako aj konanie na súde prvej inštancie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že nemožno súhlasiť s názorom otca, že dĺžku konania ako aj nevyhnutnosť vykonať znalecké dokazovanie spôsobila len matka maloletých detí. Je nepochybné, že matka dňa 20.8.2014 podala návrh na rozvod manželstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode, ktorým žiadala na čas po rozvode zveriť maloleté deti do jej osobnej starostlivosti. Vzhľadom k tomu, že otec žiadal zveriť maloleté deti do striedavej osobnej starostlivosti, vo veci bolo nariadené znalecké dokazovanie, čo navrhol aj sám otec vo svojom podaní zo dňa 17.12.2014 (č. I. 75). Následne súd prvej inštancie v súlade so záverom znaleckého posudku č. 5/2015 zo dňa 5.6.2015 vypracovaného PhDr. H. Q. ako aj v súlade s vyjadrením kolízneho opatrovníka rozsudkom č.k. 15P/215/2014-171 zo dňa 9.12.2015 rozhodol tak, že manželstvo účastníkov konania rozviedol (výrok o rozvode nadobudol právoplatnosť dňa 9.12.2015), pričom na čas po rozvode boli maloleté deti zverené do osobnej starostlivosti matky, bolo určené výživné zo strany otca vo výške 200 eur na maloletú I. a 150 eur na maloletého L. a upravený styk otca s deťmi. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Z dôvodu odvolania otca voči úprave výkonu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode prebiehalo odvolacie konanie, pričom uznesením Krajského súdu v Košiciach č.k. 7CoP/56/2016-240 zo dňa 22.9.2016 bol z dôvodu nepreskúmateľnosti a zmätočnosti zrušený rozsudok súdu prvej inštancie č.k. 15P/215/2014-171 zo dňa 9.12.2015 vo výrokoch o úprave výkonu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode ako aj o trovách konania a v tomto rozsahu bola vec vrátená súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Z obsahu spisu je zrejmé, že naďalej pokračovala nevráživosť medzi účastníkmi konania, matka medzitým skutočne prihlásila maloletého syna na základnú školu pre autistické deti v K., s čím otec nesúhlasil, v dôsledku čoho prebiehalo konanie o podstatných záležitostiach, o ktorých sa rodičia nevedia dohodnúť. Následne matka v auguste 2017 informovala Úrad práce a sociálnych vecí a rodiny Spišská Nová Ves, že z dôvodu finančných problémov je nútená odcestovať do zahraničia, kde sa bude zdržiavať asi tri mesiace, počas tohto obdobia súhlasí s tým, aby otec prevzal starostlivosť o deti, pričom opakovane zdôraznila, že z dôvodu dlhodobých sporov s otcom sa dostala do situácie, kedy musí neodkladne riešiť

finančnú otázku, nakoľko nemá okrem rodinných prídavkov žiaden príjem. Maloleté deti sú odvtedy v osobnej starostlivosti otca. Rozsudkom sp. zn. 15P/215/2014 - 371 zo dňa 3.9.2018, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 7.9.2018, súd prvej inštancie schválil rodičovskú dohodu o úprave rodičovských práv a povinností k maloletým deťom H. na čas po rozvoде, na základe ktorej boli maloleté deti zverené do osobnej starostlivosti otca a matka sa zaviazala prispievať na výživu maloletej I. výživným mesačne vo výške 90 eur a na výživu maloletého L. vo výške 70 Eur počnúc od 1.10.2018 do budúca. Zaostalé výživné za obdobie od 1.9.2017 do 30.9.2018 na maloletú I. v sume 1.000 eur sa matka zaviazala splácať po 25 eur a na maloletého L. v sume 900 eur sa zaviazala splácať po 25 eur spolu s bežným výživným. Zaostalé výživné otca za obdobie od 9.12.2015 do 31.8.2017 nebolo určené. Styk matky s maloletými deťmi nebol upravený. O trovách konania bolo rozhodnuté tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

16. Odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že aj keď to súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého uznesenia neuviedol, je nepochybné, že pri rozhodovaní o trovách štátu vychádzal z toho, že ani jeden z účastníkov konania, teda rodičov maloletého dieťaťa, nespĺňa podmienky pre oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, ktorú skutočnosť nenamietal ani odvolateľ. Súd prvej inštancie správne uzavrel, že vo veci bolo rozhodnuté v prospech oboch strán, pričom odvolací súd dodáva, že v konaniach podľa CMP v dôsledku verejného záujmu, ktorý je prítomný v prevažnom okruhu týchto vecí, nie je možné uplatňovať ani sankčnú funkciu trov konania, ktorá by sa mala pomeriavať v súlade so zásadou úspechu. Odvolací súd posudzoval, či s ohľadom na okolnosti prípadu je spravodlivé zaviazat' na náhradu trov konania štátu, ktoré vznikli v súvislosti so znaleckým dokazovaním z odboru detskej psychológie oboch rodičov v rovnakom pomere alebo len niektorého z nich. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že nariadenie znaleckého dokazovania bolo v tomto prípade v záujme všetkých účastníkov konania a riadneho zistenia skutočného stavu vecí, pričom tieto skutočnosti je súd povinný náležite zistiť v rámci vyšetrovacej zásady, nehovoriac o tom, že konanie starostlivosti súdu o maloleté deti môže súd začať aj z úradnej povinnosti. Samotnú skutočnosť, že vo veci samej napokon nebolo rozhodnuté v súlade s návrhom matky, nemožno považovať za dôvod, pre ktorý by len matka mala nahradiť trovy konania, ktoré štát platil, keďže jej návrh zjavne nebol bezdôvodný ani šikanózný. Vzhľadom na to, že odvolací súd nezistil žiadne dôvody pre aplikáciu ust. § 55 CMP v súlade s odvolacou argumentáciou otca, potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutom výroku ako vecne správne.

17. Rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 a nasl. CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Uvedená povinnosť neplatí, ak je dovolateľ fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).